

STANOVISKO ŠKOLITELE K DISERTAČNÍ PRÁCI

Autor: **Mgr. Veronika Pečivová**

Název: Subjektivní odpovědnost učitele za žáky: kvantitativní a kvalitativní aspekty

Studijní program: P 7501 Pedagogika

Studijní obor: 7501V008 Pedagogika

Školitel: prof. PhDr. Hana Lukášová, CSc.

Předložená disertační práce se zabývá subjektivní učitelskou odpovědností za žáka u studentů učitelství pro primární edukaci. Jde o zajímavý fenomén v pedagogickém výzkumu, protože se v čase velmi proměňuje.

V teoretické části disertace autorka teoreticky vymezuje koncept subjektivní odpovědnosti učitele a dalších souvisejících pojmů (kauzální atribuce, školní úspěšnost, pojetí výuky, pojetí žáka a sebepojetí učitele). Shrnuje také dosavadní pedagogické výzkumy v oblasti dané problematiky a hodnotí je z hlediska významu pro svůj vlastní empirický výzkum.

Autorce se podařilo zmapovat současný stav řešení problému výzkumu v odborných zdrojích v Česku i v zahraničí a vybrat hlavní podněty pro svůj vlastní empirický výzkum.

V rámci empirické části disertační práce je prezentován **smíšený výzkum**, který byl realizován u studentů konkrétního studijního programu Učitelství pro 1. stupeň základní školy. Výzkumným cílem bylo zjistit, jak lze u studentů učitelství charakterizovat subjektivní učitelskou odpovědnost za žáky, která se v průběhu studia může měnit.

Kvantitativní fáze výzkumu byla zaměřena především na **míru** subjektivní odpovědnosti studenta učitelství za žáka. Autorka se zaměřila na rozdíly v dané míře mezi jednotlivými ročníky, poté na položky dotazníku, kterým respondenti přisuzují při atribucích žákovských úspěchů a neúspěchů sobě či žákům největší váhu. Provedla identifikaci učitelských typů s ohledem na tendence v míře subjektivní učitelské odpovědnosti respondentů. Metodou výzkumu pro zjišťování kvantitativních aspektů učitelské odpovědnosti byl standardizovaný dotazník, jehož parametry pro zkoumaný vzorek autorka ověřila ve spolupráci s pracovištěm pro statistické výpočty.

V rámci zjišťování aspektů učitelské odpovědnosti studentů v **kvalitativní fázi** byla autorkou zvolena výzkumná metoda polostrukturovaného interview se šesti participantkami studijního oboru Učitelství pro první stupeň základní školy. Kvalitativní metodologii si autorka vyzkoušela v předchozím výzkumu v zahraničí, o čemž také publikovala výsledky v časopise Pedagogika.

Obě fáze pedagogického výzkumu autorka dokládá podrobným popisem metodologického postupu. To je důkazem toho, že je schopna do hloubky proniknout do

metodologie pedagogického výzkumu a aplikovat postupy smíšeného výzkumu na řešení vlastního výzkumného problému.

Ve výsledcích výzkumu, které autorka získala na základě analýzy kvantitativních dat, konstatuje, že studenti učitelství pocítují větší odpovědnost za žákovské úspěchy než za žákovské neúspěchy, nicméně i v případě žákovských neúspěchů připisují příčiny spíše sobě.

Výsledky kvalitativní fáze odpovídají na otázku autorky, které kvalitativní aspekty ovlivnily osvojování subjektivní odpovědnosti za žáky u participantek během studia učitelství pro primární edukaci. Přehledná mapa kvalitativních souvislostí je doložena klíčovými výroky studentek, jež reprezentují příklady rozvojového pojetí výuky a žáků. Výsledky zachycují také vybrané změny v učitelském sebepojetí studentek.

Výzkumná zjištění jsou diskutována mimo jiné v kontextu změn učitelské přípravy pro primární vzdělávání v České republice.

Ve výsledcích výzkumu autorka disertace přesvědčivě doložila, že u studentů učitelství ve studijním oboru Učitelství pro 1. stupeň základní školy ve vzorku studentek FHS UTB dochází k tomu, že se v průběhu studia vyvíjí jejich subjektivní odpovědnost za žákovské úspěchy i neúspěchy ve výuce. V kvalitativní fázi zachytila autorka charakteristiku subjektivní odpovědnosti studentek učitelství v prohloubeném pojetí žáků i výuky v oblasti jejich kognitivního, emocionálního, volního i sociálního rozvoje. Pojmenovala také stimuly učitelského sebepojetí, které se ve výrocích studentek vyskytly. V rámci provedené diskuse k výsledkům výzkumu autorka zformulovala doporučení, která mohou být zajímavá i pro vzdělávací politiku učitelské přípravy v ČR do budoucna.

Autorka věnovala pozornost i formální a jazykové stránce disertační práce.

Závěr:

Doporučuji disertační práci Mgr. Veroniky Pečivové k obhajobě a navrhuji, aby jí byl po úspěšné obhajobě udělen titul Ph.D. - doktor pedagogických věd v oboru pedagogika.

Ve Zlíně dne 4. 8. 2021

Prof. PhDr. Hana Lukášová, CSc. /

Hana Lukášová

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	
	
u t b z e s 7 d 2 b 8 b f c	
Doručeno dne: - 5 -08- 2021	
ČJ: <i>UTB/21/016079</i>	
Počet listů: <i>1</i>	lis./sv. příloh: <i>2</i>
Druh příloh:	